

Arkivsaksnr.:
2023/978

Dokumentdato:
17.01.2023

Styre:
Fakultetsstyret ved Det psykologiske fakultet

Styresak:
6/23

Møtedato:
09.02.2023

Mandat og oppnevning av arbeidsgruppe knyttet til justering av normgrunnlaget for undervisningsplanlegging ved Det psykologiske fakultet 2023

Hva saken gjelder

Undervisningsnormer virker sterkt inn på innhold og form i undervisningen og på arbeidsdelingen i studieprogrammene. Siden fakultetet vedtok dagens undervisningsnormer i 2014 har vi fått mange erfaringer med normgrunnlaget. Videre har nye undervisningsformer og relevant teknologi kommet til, og gjennom "Covid 19"-pandemien har vi fått erfaringer med nye måter å organisere undervisningen på. Dagens normgrunnlag har også viktige hull – aktiviteter som ennå ikke er belagt med normer. Med denne saken går vi i gang med en revisjon av undervisningsnormene.

Bakgrunn

Fakultetet innførte i 2008 et system for undervisningsregnskap som verktøy for årlig oppsummering av undervisningsaktiviteter foregående år (fakultetsstyresak 26/07). Hensikten var å bruke arbeidsplanene som et planleggingsverktøy for hver enkelt ansatt og for ledelsen ved instituttene som ledd i å sikre tid til forskning, samt sikre en hensiktsmessig og god fordeling av undervisnings- og administrasjonsoppgaver. Normering av undervisning, veiledning, sensur, bedømmelser og administrasjon gjelder for alle ansatte i vitenskapelige stillinger. Instituttleder har ansvar for at det utarbeides arbeidsplaner for den enkelte vitenskapelige ansatte som omfatter forskning og utviklingsarbeid, undervisning og administrasjon. Senest høsten 2021 vedtok fakultetsstyret igjen at alle institutter skal etablere velfungerende verktøy for undervisningsplanlegging basert på vedtatte undervisningsnormer (fak.styresak 90/21).

Med utgangspunkt i normene som ble vedtatt i 2008, behandlet fakultetsstyret i 2012 (sak 57/12) sak om normer og organisering av undervisningsaktiviteter og vedtok følgende:

Fakultetsstyret ber fakultetsledelsen arbeide videre med bakgrunnsnotat som høringsforslag for videre diskusjon og høring via instituttene, FFU og KUE.

På bakgrunn av forslaget til fakultetsledelsen og etter høringsinnspill fra instituttene, FFU og KUE ble følgende vedtatt:

Fakultetsstyret vedtar planleggingsnormene slik de kommer frem av vedlegg 3, «Forslag til planleggingsnormer og forberedelsesfaktor» med virkning fra 1.1.2015. Planleggingsnormer og forberedelsesfaktorer revideres fortløpende ved behov.

Det ble i samme sak besluttet å fremme egen sak om klinikk og forskerutdanningen. Normer gjeldende fra 1.1.2015, inkluderer Ph.D., men normer for klinikk ble senere ikke tatt opp igjen i fakultetsstyret. Se vedlegg 1 for de vedtatte undervisningsnormene.

Momenter å ta hensyn til ved endringer i normgrunlaget

Fakultetets samlede ressurser er gitt: Det foreligger en viss balanse i forholdet mellom hvor mye undervisning som skjer i et emne (inkludert tilbakemelding, veiledning, tid til sensur, osv), lærerressursene som er tilgjengelige og hvor stor arbeidsmengde lærerne kan legge ned i emnet. Hvis fakultetet for eksempel øker uttellingen for enkelte læreraktiviteter, må vi ansette flere i vitenskapelige stillinger eller vi må hente ressurser fra andre emner som da vil miste ressurser, eller vi kan redusere omfanget av det som vi tilbyr i emnet, dvs. endre emnebeskrivelsen. Et premiss i arbeidet med å revidere undervisningsnormene ved fakultetet er at vi ikke kan innføre endringer som medfører økt ressursbruk samlet sett på fakultetet. Dette på bakgrunn av dagens økonomiske situasjon. Forslag til endring i normene må ses i en totalsammenheng slik at endringer som medfører mer tid til tellende oppgaver, eventuelt nye tellende oppgaver og realistisk sett betyr at emnebeskrivelsene for de berørte emnene endres.

Normene som veiledende: Flere forhold tilsier at undervisningsnormene verken kan eller bør utvikles for å skulle være 100% uttømmende, jf. flere av punktene lenger nede i denne saken. Undervisningsnormer er verktøy, mens «den standardiserte underviseren» ikke finnes, og undervisere arbeider forskjellig. Undervisningsnormene bør derfor være veiledende og ligge på cirka gjennomsnittet av det som vi kan forvente. Et element ved dette er at instituttlederne alltid utviser skjønn i håndteringen av den samlede arbeidsbelastningen for den enkelte vitenskapelig ansatte.

Reell tidsbruk til undervisningsoppgaver kan aldri angis helt nøyaktig: Undervisning omfatter svært mange aktiviteter, og det er verken mulig eller ønskelig å kartlegge og telle opp alt. Målet er å fange opp de viktigste aktivitetene for å kunne fordele ressurser mellom emner og mellom ansatte på noenlunde informert grunnlag. Et system bør være differensiert nok til å være realistisk og rettferdig, men enkelt nok til å være brukbart.

Om mulig, bør vi synliggjøre tid til emneutvikling: Et undervisningsemne er under stadig endring av faglige og pedagogiske grunner. Arbeid med emneutvikling omfatter lesing av faglitteratur, samtaler med kolleger både lokalt og nasjonalt, samtaler med studenter, håndtering av emneevalueringer, etc. Det finnes noe tid innebakt i forberedelsesfaktor til kontakttid. Om mulig, bør vi legge inn tid for de vitenskapelig ansatte til å arbeide med emneutvikling, særlig for å legge til rette for større emnerevisjoner.

Om mulig, bør vi synliggjøre og sette av mer tid til de vitenskapelig ansattes pedagogiske utvikling: I reviderte normer bør fakultetet vurdere å synliggjøre behovet og tiden som trengs til egen pedagogisk utvikling og å lære å ta i bruk nye verktøy. Både ved fakultetet, ved Universitetet i Bergen, og også på universiteter utenfor Norge, er det et fenomen at vitenskapelig ansatte i økende grad føler seg overbelastet, og dette kan til dels henge sammen med økende forventninger, flere typer undervisningsoppgaver, flere fagadministrative oppgaver som ikke er undervisningsrelatert, samt fragmentering av arbeidstid med forventninger om å være svært tilgjengelig for studenter og andre. Ansattes tid til egen profesjonell utvikling som underviser, kan bli spesielt skadelidende. I reviderte normer bør fakultetet vurdere å synliggjøre bedre behovet og den tiden som faktisk trengs til

egen pedagogisk utvikling og å lære å ta i bruk nye verktøy (enten pedagogiske eller studieadministrative).

Universitetsundervisning er i endring i retning av mer studentkontakt og mer tilbakemelding på studentenes arbeid: Både i Norge og globalt har det vært en bevegelse i høyere utdanning mot tettere oppfølging av og kontakt med studenter og flere muligheter for studenter til å øve seg og å få tilbakemelding på ikke bare kunnskap, men også ferdigheter og generell kompetanse. Disse pedagogiske utviklingene er godt forankret i forskning om læring i høyere utdanning, slik at det stort sett er en positiv utvikling.

For enkelte undervisningsaktiviteter bør vi vurdere å differensiere mht. gjentakelser: Enkelte undervisningsformer eller en bestemt type pedagogikk kan være svært arbeidskrevende de første gangene man gjennomfører dem, men mindre arbeidskrevende ved gjentakelser mange ganger. I revideringen av normene bør vi vurdere å la gjennomføring de første gangene få mer uttelling.

Normene for emneansvar må differensieres: Arbeidet som emneansvarlig varierer svært mye fra emne til emne. Det er ingen enkel oppskrift på hvordan dette skal normeres fordi omfanget av tiden som emneansvarlig er avhengig av emnets undervisningsaktiviteter med tilbakemeldinger, antall studiepoeng, antall studenter, m.m. Disse størrelsene må ses i sammenheng med hverandre. Et emne med stort fokus på akademisk skriving og 30 studenter kan ta like mye tid for emneansvarlig som et emne med 300 studenter uten obligatoriske oppgaver og én skoleeksamen. Samtidig vil emneansvarlig for et emne med 300 studenter kunne ha et stort arbeidspress ved å måtte besvare henvendelser fra et betydelig antall studenter. Med obligatoriske arbeidskrav i emner med mange studenter, kan emneansvarliges oppgaver raskt bli omfattende. Vi bør også vurdere å differensiere arbeidet som programansvarlig fordi studieprogrammene er svært ulike i kompleksitet.

Forslag til mandat for arbeidsgruppen

Følgende foreslås som mandat til arbeidsgruppen:

Arbeidsgruppen bes om å utvikle forslag til revidert normgrunnlag for undervisning for vitenskapelig ansatte, inklusive deres faglig-administrative oppgaver. Gruppen bes om å gå gjennom eksisterende normgrunnlag og:

- 1. Foreslå kategorier som eventuelt mangler***
- 2. Peke på kategorier som eventuelt er utdatert og ikke lenger gjelder***
- 3. Foreslå adekvate normer for de forskjellige undervisningsaktivitetene, inklusive uttelling for ulike former for vurderings- og sensurarbeid***
- 4. Foreslå adekvate normer for funksjoner som emne- og programansvarlig***
- 5. Vurdere hvordan Ph.D.-undervisning og veiledning kan inngå i undervisningsnormene***

Fakultetet forutsetter at normeringen og planleggingen av undervisningen er basert på pedagogiske vurderinger og at arbeidsgruppens forslag tar utgangspunkt i tilgjengelige ressurser. Fakultetet forutsetter at den samlede ressursbruken på studieprogram og institutt ikke skal øke. Ressursfordelingen mellom emner kan justeres.

Fakultetsledelsens kommentarer

Normene for undervisning virker sterkt inn på innhold og form i undervisningen og på arbeidsdelingen mellom ansatte. Årene siden forrige revidering av undervisningsnormene har gitt oss mye erfaring med nåværende normgrunnlag for det som vi her kan kalle ordinær undervisning. Videre har årene omfattet teknologiske endringer og muligheter som gjelder vitenskapelig og administrativt ansatte og studentene. "Covid 19"-pandemien ga oss dyrekjøpte og interessante erfaringer med nye aktiviteter, ny teknologi og alternative organiseringer. Derfor er det betimelig at vi nå starter et systematisk arbeid med å revidere undervisningsnormene ved fakultetet.

Det er viktig at arbeidsgruppen representerer faglig bredde samtidig som den ikke må være for stor. Arbeidsgruppen bør bestå av 2 vitenskapelig ansatte, 1 studieadministrativt ansatt, 2 studenter samt 1 leder (vitenskapelig ansatt). I tillegg får gruppen en sekretær.

Arbeidsgruppen må ha tid nok, og vi tar sikte på at saken får følgende prosess.

- Arbeidsgruppen leverer sitt forslag innen 1.10.23
- Forslaget sendes på høring til enhetene
- Forslaget behandles i fakultetsstyret mot slutten av året
- Nye normer blir om mulig gjeldende fra og med høstsemesteret 2024

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret ber om at det opprettes en arbeidsgruppe som skal utvikle forslag til reviderte normer for undervisning i tråd med føringene i saksforelegget. Dekan får fullmakt til å peke ut medlemmer og leder av arbeidsgruppen i samråd med instituttlederne.

Norman Anderssen
dekan

Ove Chr. Borge
fakultetsdirektør

Saksbehandler:
Hege Sygna

Vedlegg

1 Dagens normgrunnlag for undervisning ved Det psykologiske fakultet

VEDLEGG 1: Dagens normgrunnlag for undervisning

Undervisningsadministrasjon	Norm	Enhet	merknad
Programansvarlig	85	Pr.sem	
Emneansvarlig 5 stp	8	Pr.sem	
Emneansvarlig 7,5 stp	13	Pr.sem	
Emneansvarlig 10 stp	16	Pr.sem	
Emneansvarlig 15 stp	25	Pr.sem	
Emneansvarlig 24 sp	40	Pr.sem	
Emneansvarlig 30 sp	50	Pr.sem	
Undervisning	Norm	Enhet	merknad
Forelesing	4	Pr.time	
Forelesing v/stipendiat	5	Pr.time	
Seminar, gruppe. Ekskursjon, disseksjon, lab.øvelse, dataøvelse, øvelse, studentpresentsjon, PBL, orienteringsmøter	2,5	Pr.time	
Seminar, gruppe. Ekskursjon, disseksjon, lab.øvelse, dataøvelse, øvelse, studentpresentsjon, PBL, orienteringsmøter v/stipendiater	3,5	Pr.time	
Forelesing organisert forskerutdannig	5	Pr.time	
Gruppe- og laboratorieøvelser	2,5	Pr.time	
Veiledning	Norm	Enhet	Merkand
Veiledning/skriftlig tilbakemelding på skriftlige oppgaver (rapporter, refleksjonsnotat, essay m.m)	1	Pr. 1000 ord	Gjelder også skriftlige oppgaver som er definert som «obligatoriske arbeidskrav» eller som en del av en mappe.
Veiledning/skriftlig tilbakemelding på skriftlige oppgaver (rapporter, refleksjonsnotat, essays, m.m) for fjernstudier	2	Pr. 1000 ord	Gjelder masterprogrammet i pedagogikk, deltid
Emneoppgaver profesjonsstudiet i psykologi (6 stp) – en forfatter	10	Pr oppgave	Inkl. godkjenning av prosjekt. 5 timer veiledning med studenten med forberedelsesfaktor 2.
Emneoppgaver profesjonsstudiet i psykologi (6 stp) – to forfattere	14	Pr oppgave	Inkl. godkjenning av prosjekt. 7 timer veiledning med studentene med forberedelsesfaktor 2.
Emneoppgaver profesjonsstudiet i psykologi (6 stp) – tre eller flere forfattere	18	Pr oppgave	Inkl. godkjenning av prosjekt. 9 timer veiledning med studentene med forberedelsesfaktor 2.
Bacheloroppgave – en forfatter	20	Pr oppgave	Inkl. godkjenning av prosjekt. 10 timer veiledning med studenten med forberedelsesfaktor 2.

Bacheloroppgave – to forfattere	26	Pr oppgave	Inkl. godkjenning av prosjekt. 13 timer veiledning med studentene med forberedelsesfaktor 2.
Bacheloroppgave – tre eller flere forfattere	30	Pr oppgave	Inkl. godkjenning av prosjekt. 15 timer veiledning med studentene med forberedelsesfaktor 2.
Masteroppgaver 60 stp	80	Pr oppgave	80 timer totalt pr. oppgave. Det er tatt utgangspunkt i gjennomsnittlig étt møte pr. uke i 20 uker i to semestre med forberedelsesfaktor 2. Dersom det er flere veiledere deles timene.
Masteroppgaver 45 stp	60	Pr oppgave	60 timer totalt pr. oppgave. Det er tatt utgangspunkt i gjennomsnittlig étt møte pr. uke i 30 uker (1,5 semester) med forberedelsesfaktor 2. Dersom det er flere veiledere deles timene.
Masteroppgaver 30 stp	40	Pr oppgave	40 timer totalt pr. oppgave. Det er tatt utgangspunkt i gjennomsnittlig étt møte pr. uke i 20 uker med forberedelsesfaktor 2. Dersom det er flere veiledere deles timene.
Hovedoppgaver - profesjonsstudiet	40	Pr oppgave	Det er tatt utgangspunkt i gjennomsnittlig étt møte pr. uke i 20 uker med forberedelsesfaktor 2. Dersom det er flere veiledere deles timene.
Biveiledning – hoved/masteroppgaver			Andel av totalt antall veiledningstimer. Fordeling av antall timer mellom hoved- og biveileder skal fremgå av veiledningskontrakten. Endringer må godkjennes av instituttleder i samråd med programutvalgsleder.
Praksis besøk – lærerutdanningen og logopedi	4	Pr. besøk	
Sensur	Norm	Enhet	Merknad
Skoleeksamen 3-4 timer	1	Pr. oppgave	
Skoleeksamen 5-7 timer	1,25	Pr. oppgave	
Skoleeksamen 8 timer	1,5	Pr. oppgave	
Hjemmeeksamen, semesteroppgave,	2	Pr. oppgave	

BA-oppgave, mappevurdering, essay, oppgaver.			
Hjemmeeksamen, semesteroppgave, BA-oppgave, mappevurdering, essay, oppgaver ph.d nivået.	2	Pr. oppgave	
Hovud/masteroppgaver 30 stp	7,5	Pr. oppgave	
Hovud/masteroppgaver 45 stp	10	Pr. oppgave	
Hovud/masteroppgaver 60 stp	15	Pr. oppgave	
Muntlig eksamen – forberedelse	2	Pr.eksamen	Forberedelse av eksamen. Gjelder ikke ved justerende muntlig eksamen
Muntlig eksamen – gjennomføring	1	Pr.student	Gjennomføring av eksamen